

ЧАСОПИС ПЕШЧАНИК – ОД ЛОКАЛНОГ ДО НАЦИОНАЛНОГ –

Апстракт: Часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке Пешчаник, чији је издавач Историјски архив Ниш, безмало две деценије настоји да употпуни научно-стручно поље Србије. Основан је са идејом да ужој научној и широј читалачкој јавности представи „благо“ нишког Архива и да презентује историјске догађаје и личности из локалне историје. Са развојем и „растом“ часописа осетила се потреба за новим дOMETИМА и циљевима. Увиђају се жеља и визија уредништва и редакције да Пешчаник постане још квалитетнији научно-стручни часопис, са циљем афирмације Историјског архива Ниш као националног седишта културно-просветног рада. Данас је Пешчаник све препознатљивији у научним и стручним круговима на националном нивоу. У овом раду ћемо се осврнути на историјски развој овог часописа.

Кључне речи: часопис, Пешчаник, архив, Ниш

У граду на Нишави штампа се више десетина научних часописа чији су издавачи Универзитет у Нишу и факултети у оквиру овог универзитета. *Пешчаник*, часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке чији је издавач Историјски архив Ниш, једини је научни часопис који се штампа у Нишу, а чији издавач није научна институција већ институција културе.²

Установе културе у Нишу, иако имају вишедеценијско издавачко искуство, не могу се похвалити великим бројем часописа. Народни музеј Ниш издаје Зборник који има дугогодишњу традицију, али са прекидима. Нишки културни центар се може подичити најобимнијим, али нередовним, издаваштвом – *Градина*, *Филаж* и *Унус Мундус*. Галерија савремене ликовне уметности Ниш је од 2006. до 2019. године издала интернет часопис за визуелну уметност ПС. Једини часопис, поред *Пешчаника*, који има континуитет у штампању нових бројева јесте *Библиозона*, часопис за библиотекарство, информатику и културу, чији је издавач Народна библиотека „Стеван Сремац, који редовно излази од оснивања 2010. године.

Речи професора Универзитета у Нишу др Мирољуба Стојановића, македонисте, писца, историчара књижевности и литерарног и позоришног критичара, иако

¹ Виши архивиста, n.arsic@arhivnis.rs

² На Листи категорисаних научних часописа за 2021. годину од свих нишких часописа, не рачунајући оне чији су издавачи Универзитет и факултети, *Пешчаник* је једини који се на њој налази. Такво стање траје последњих неколико година. Види: *Категоризација научних часописа*, <https://mpn.gov.rs/nauka/nauka-i-istrazivanje-u-srbiji/kategorizacija-naucnih-casopisa/>

оштре, прецизно описују нишку периодику кроз време: „Општа карактеристика нишке периодике, од краја 19. века, до наших дана, је њена несталност. Часописи се покрећу и гасе, они деле судбину политичке ћуди времена у коме се јављају и менталитета народа, који, упркос своме заклињању историји и традицији, не признаје ништа из прошлости – ни појаве, ни људе: свет почиње с онима који су тренутно при моћи и на власти. Тако свака генерација почиње из почетка, уместо да настави тамо где је претходна стала. Можда у томе лежи разлог што је код нас све тако ново, тако тешко и компликовано, све тако непоуздано и сиромашно.“³ Овај текст покојни проф. др Стојановић изложио је на научном скупу „Нишка периодика“, 18. маја 2010. године, који су организовали Центар за научна истраживања САНУ, Универзитет у Нишу и Универзитетска библиотека „Никола Тесла“.

* * *

672

Своју издавачку делатност Историјски архив Ниш започео је 1982. године када је на основу архивске грађе једног од најзначајнијих фондова, Начелство среза бањског, Сокобања (1836–1915), приређен зборник архивске грађе под називом *Сокобања и срез бањски: 1836–1914, Књ. 1, Грађа*.⁴ Закључно са 2022. годином Архив је објавио још 14 монографских публикација.⁵

Под крововима историјских архива у Републици Србији брижљиво се чува све оно што смо ми били, наше *ЈА*. Управо о том нашем *ЈА*, безмало две деценије, говори часопис *Пеишчаник*. Говори нам о историји, архивистици, праву, економији, култури, спорту, књижевности и уметности, о истакнутим личностима Ниша и Србије, научницима, неимарима, индустријалцима, инжењерима, трговцима, ратницима, дипломатама, духовним лицима – свима који су својим животом и радом оставили траг вредан пажње будућих генерација.

Први број *Пеишчаника* промовисан је фебруара 2004. године. Оснивање новог часописа подразумевало је и избор имена (назива), па је након више предлога

³ Зоран Живковић, Марија Чупић, *Нишка периодика*, Ниш 2011, 16.

⁴ Интересантно да је припрема за штампу ове књиге била завршена још 1962. године, али се на штампање чекало читавих 20 година. Више у: Драгољуб Ж. Мирчетић, *Педесет година Историјског архива Ниш*, Ниш 2002, 335-336.

⁵ Велимир Поповић, *Старе и ретке књиге 1788–1945*, Ниш 1983; Велимир Поповић, Љиљана Михаиловић, *Водич кроз архивску грађу Историјског архива Ниш*, Ниш 1996; Богомир Б. Станковић, *Пут у суноврат – Гњилане 1944–1999*, Ниш 2000; Драгољуб Ж. Мирчетић, *Педесет година Историјског архива Ниш*, Ниш 2002; Чедомир Ранђеловић, *Раутово – село које нестаје*, Раутово 2006; Благоје Станисављевић, *Два века организованог занатства у Нишу*, Ниш 2010; Радивоје Петковић, *Од кмета до градоначелника (1878–2012)*, Ниш 2012; Љиљана Ђуровић, Невенка Вучковић, *Водич кроз архивску грађу Историјског архива Ниш*, Ниш 2013; Милена Жикић, Бобан Јанковић, *Ниш у листу Ново време 1941–1944*, Ниш 2014; Милена Жикић, Бобан Јанковић, *Библиографија часописа Пеишчаник (2003–2013)*, Ниш 2015; Милена Жикић, Љиљана Ђуровић, *Библиографија радова југоисточне Србије академика Владимира Стојанчевића*, Ниш 2016; Миљана Ђорђевић, Љиљана Ђуровић, *У ветром постављеним капутима – Народно позорште Моравске бановине 1930–1941*, Ниш 2018; Љиљана Ђуровић, Невенка Вучковић, *Водич Историјског архива Ниш*, 2. допуњено и измењено издање, Ниш 2020; Мица Ђенић, Миљана Ђорђевић, *Архив за почетнике*, Ниш 2022.

усвојена идеја нишког новинара Александра Рајског који је предложио назив *пешчаник* као синоним времена које тече, али нема краја.⁶

Одлуком Стручног већа Историјског архива Ниш, на седници која је одржана 27. септембра 2002. године, усвојена је одлука за покретање архивског гласила.⁷ Историјски архив Ниш се путем пројекта обратио Градској управи за образовање, културу и спорт – Савету за културно стваралаштво, молбом за финансирање новог часописа, као и Министарству културе и медија Републике Србије 17. јула 2003. године, и у оба случаја је добио позитиван одговор.⁸

Као резултат реализације поменутих пројеката дошло је до публиковања првог броја *Пешчаника*. У нишким *Народним новинама* забележено је да је промоција одржана 20. фебруара 2004. године у Великој сали Универзитета у Нишу. Присутнима су се обратили епископ Нишки господин Иринеј,⁹ Мица Ђенић, директорка Историјског архива Ниш и главни и одговорни уредник, проф. др Драган Жунић, председник Савета за културу Града Ниша, проф. др Зоран Ђорђевић, управник катедре за историју Филозофског факултета у Нишу, проф. др Наталија Јовановић и архивски саветник Љубодраг Поповић. Епископ Нишки Господин Иринеј је, између осталог, изјавио: „Судећи по садржини првог броја новог часописа под оригиналним именом ‘Пешчаник’, на културну позорницу нашега града и времена ступа један озбиљан часопис које ће, по наговештају, бити усмерен ка прошлости али и садашњости.“¹⁰ Поред дневне штампе, о промоцији су извештавале и локалне телевизије. Иначе, медији су увек извештавали о промовисању нових бројева *Пешчаника*.

Штампање свих бројева *Пешчаника* финансијски је помогао Град Ниш, а министарство надлежно за послове културе, медија и информисања бројеве 1-3, 5-8 и 12, док су нишке градске општине Пантелеј, Медијана и Црвени Крст помогле штампање бројева 9 и 10. Часопис је претежно штампан у 300 примерака (бројеви 1, 3-8, 10, 21-22). Највећи тираж имао је број 2 – 500 примерака, а најмањи број 9 – 200. *Пешчаник* је штампан у нишким штампаријама *Свен*, *Пунта*, *Вук Караџић* и *27. август*.

Редакција часописа временом се мењала, а чини ли су је нишки, београдски, приштински и скопски универзитетски професори, научници и стручњаци Историјског института, Института за савремену историју, Византолошког института и Института за српску културу, Архива Србије, Архива Републике Словеније, Народног музеја Ниш и Историјског архива Ниш.¹¹ Често је долазило до промена

⁶ „Промовисан Пешчаник“, Народне новине, 21-22. фебруар 2004.

⁷ Историјски архив Ниш (даље ИАН), Историјски архив Ниш – Ниш (1948-), (даље Архива), *Програм рада за 2003. годину*.

⁸ ИАН, Архива, *ИАН – Министарству културе и медија Републике Србије*, Ниш, 14. октобар 2003.

⁹ Потоњи 45. патријарх српски (2010–2020).

¹⁰ „Промовисан Пешчаник“, Народне новине, 21-22. фебруар 2004.

¹¹ Азбучни попис чланова Редакције без навођења њихових академских звања и функција: Велојић Далибор, Ђенић Мица, Ђорђевић Бојан, Ђорђевић Зоран, Ђорђевић Игор, Ђорђевић Милош, Ђорђевић Миљана, Ђуровић Љиљана, Јовановић Наталија,

у Редакцији што се може оправдати напором и жељом да се дође до „добитне комбинације“, али је то истовремено и одлика непостојаности која „краси“ периодичку нишких институција културе.

Главни и одговорни уредници *Пешчаника* били су Мица Ђенић (2003–2004), Иванка Станчевски (2005–2018) и Снежана Радовић (2019–). Уредници часописа били су Мица Ђенић (2003–2008), Иванка Станчевски (2009–2018) и Никола Арсић (2019–2021).

* * *

Приликом израде часописа строго се води рачуна о поштовању научног апарата. Садржај *Пешчаника* дат је упоредо на српском и енглеском језику. Чланци садрже апстракт, кључне речи, основни текст и резиме, такође на српском и енглеском. Има радова који су штампани на страним језицима. Сваки рад је категорисан и дефинисан као научни или стручни. Цитирање извора и литературе се врши Чикаго стилем. *Пешчаник* на Листи категорисаних научних часописа за 2021. годину, коју издаје Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, има статус националног часописа категорије М53.¹² Од преко 20 часописа које издају архиви у Србији¹³, *Пешчаник* улази у узак круг научних часописа.¹⁴

Пешчаник од броја 1 до броја 16 и број 21–22 подељен је на тематске целине, док остали бројеви нису. Став уредништва био је да бројеви 17–21 чине засебне тематске целине које није требало додатно делити: *Истраживања, Извори, Прикази, Чланци, Прилози, Кроз фондове и збирке Историјског архива Ниш – из рада архива, Култура и образовање кроз историју и време, Знаменити Срби и Архивска грађа – сведок времена, Правне науке кроз историју и време, Архивистика, Важни догађаји, личности, Духовна и културна историја Ниша, Из историје културе, Из историје права и економије и Спорт.*

Јовановски Зоран, Костић Миомир, Костић Радоје, Крсмановић Бојана, Лилић Борислава, Љубомировић Ирена, Љушић Радош, Милошевић Гордана, Милтојевић Милутин, Миљковић Ема, Митровић Вјера, Недељковић Славиша, Озимих Небојша, Петровић Радмило, Пешић Мирослав, Поповић Љубодраг, Радић Радивој, Ранђеловић Небојша и Цвелфар Бојан.

¹² Министарство за науку и заштиту животне средине 2006. године уврстило је часопис *Пешчаник* у групу часописа за историју, археологију, ентологију и историју уметности на листи са ознаком R-62. Листа категорисаних научних часописа за 2021. годину (приступљено 9. 9. 2022), <https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2022/01/Lista-naucnih-casopisa-domacih-izdavaca-za-2021-25012022.pdf>

¹³ Најбоље су рангирани, по први пут од прошле године, у М51 категорији, часописи *Архив* (издавач Архив Југославије) и *Затиси* (издавач Историјски архив Пожаревац). Годишњак Историјског архива Града Новог Сада категорисан је као М52 часопис. После њега долазе *Пешчаник* и још три часописа која су М53 категорије, а то су *Баитиник* Историјског архива Неготин, *Историјска баитина* Историјског архива Ужице и *Споменица* Историјског архива Срем из Сремске Митровице. Остали часописи имају нижу категорију или нису категорисани. Више у: Милорад Јовановић и Слободанка Цветковић, *Периодичне публикације архивских установа у Србији*, Архивска грађа у теорији и пракси, Зборник радова 4, Београд 2020, 109-149.

¹⁴ Коришћени су подаци из Листа категорисаних научних часописа за последње три године. За ранији период видети: Милорад Јовановић, Слободанка Цветковић, *нав. дело*.

Одређени бројеви часописа баве се важним годишњицама из српске повеснице. Тако је у броју 4 објављен рад под називом *Два века битке код Делиграда, осамдесет осам година пробоја Солунског фронта и ослобођења Ниша*, а у броју 5 *Други светски рат – сведочанства страдања. Пешчаник* број 7 посвећен је и бици која се одвијала у непосредној околини Ниша, а која је пресудно утицала на Први српски устанак, *Јубилеј – два века Чезра*. Број 8 говори, између осталог, о Сретењском уставу, *Уставна традиција Србије – поводом 175 година почетка уставности у Србији. Пешчаник* број 10 бави се почетком ослободилачких ратова у Старој Србији, *Век балканских ратова*. Број 11 посвећен је једном од најпознатијих Нишлија, Константину Великом, и његовим достигнућима која ће умногоме променити Европу, *Милански едикт – 17 векова верске толеранције (313–2013)*. Први светски рат је тема која је најдуже обрађивана у *Пешчанику*, пет бројева заредом. Од броја 12 до броја 16 постоји тематска целина *Век Великог рата* чиме се Пешчаник на достојан начин посветио једној од најважнијих тема у историји српског народа. *Пешчаник* број 13 бави се Другим светским ратом и његовим окончање, *Седам деценија победе над фашизмом*, а број 15 стогодишњицом од почетка Топличког устанка, *Век Топличког устанка*.

Закључно са бројем 21–22 у часопису *Пешчаник* објављен је 481 рад или безмало 22 рада по једном броју. Радови се могу, на основу структуре и садржаја, поделити у следеће целине: историографија, архивистика, право, култура и прикази.

Табела има пет рубрика: *Историографија, Архивистика, Право, Култура и Прикази*. Тако је у рубрици *Историографија* пописан 181 чланак (37,6% од укупног броја чланака). У рубрици *Архивистика* заступљено је 106 радова или 22% од укупног броја. Под појмом *Архивистика* подразумева се шири контекст и ту припадају: прегледи и прикази фондова – архивске грађе, приређивање извора, историја архивистике и архивских установа, архивистичка теорија и пракса, годишњи извештаји о раду архива и хронике архива. У рубрици *Право* налази се 95 чланака или 19,7% од укупног броја. У рубрици *Култура* пописано је 66 радова (13,7% од укупног броја). Под појмом *Култура* подводе се и радови из области уметности, књижевности и образовања. У рубрици *Приказ* има 19 приказа (3,9 % од укупног броја). Под термином *Приказ* пописани су радови који се баве монографским публикацијама, библиотечком грађом и прилозима. У *Пешчанику* је заступљен мали број чланака који се баве спортским и економским темама. У рубрици *Економија/Спорт* постоји 14 радова, по седам из сваке области, што чини 2,9 % од укупног броја радова.

Анализом изнетих података увиђа се да су радови из домена историографије најзаступљенији, затим долази архивистика, а најмање су заступљени радови из области економије и спорта. Приметно је да се различити бројеви *Пешчаника* тематски врло разликују, па тако у броју 8 нема радова из архивистике, док у броју 6 нема других радова осим архивистике. Очигледан је тренд смањивања радова из области архивистике што не одговара задатим циљевима часописа.

Теме којима се баве аутори заступљени у *Пешчанику* могу се према обухвату поделити на локалне, националне и опште. Под локалним се подразумевају теме из локалне историје Ниша и околине, тј. територије која је под надлежношћу

Часопис	Број чланака	ИСТОРИОГРАФИЈА	АРХИВИСТИКА	ПРАВО	КУЛТУРА	ПРИКАЗИ	ЕКОНОМИЈА, СПОРТ
1 (2003)	23	11	7	1	1	3	
2 (2004)	28	17	3	1	3	4	
3 (2005)	19	9	5	2	3		
4 (2006)	23	10	6	4	3		
5 (2007)	25	8	7	4	6		
6 (2008)	50		50				
7 (2009)	24	11	4	4	4	1	
8 (2010)	26	9	1	10	5	1	
9 (2011)	23	7	5	6	5		
10 (2012)	22	10	3	5	4		
11 (2013)	24	12	2	6	4		
12 (2014)	29	10		11	6	1	1
13 (2015)	24	10	3	7	1	1	2
14 (2016)	22	12	2	2	2		4
15 (2017)	25	11	1	6	4		3
16 (2018)	24	12	2	5	4		1
17 (2019)	14	6	1		5	1	1
18 (2019)	10			9		1	
19 (2020)	15	8	2		3	1	1
20 (2020)	10			8		2	
21–22 (2021)	21	8	2	4	3	3	1
Укупно чланака	481	181	106	95	66	19	14
Процент		37,6%	22%	19,7%	13,7%	3,9%	2,9%

Табела бој 1

Заступљеност научних области у часопису Пешичаник

Историјског архива Ниш.¹⁵ Ту, поред радова из историографије, улазе и радови из области права и архивистике.

Часопис	Локална	Национална	Општа
1 (2003)	10	12	1
2 (2004)	13	14	1
3 (2005)	9	9	1
4 (2006)	12	11	
5 (2007)	13	12	
6 (2008)	50		
7 (2009)	17	4	3
8 (2010)	13	10	3
9 (2011)	12	11	
10 (2012)	10	12	
11 (2013)	9	9	6
12 (2014)	10	13	6
13 (2015)	6	13	5
14 (2016)	6	13	3
15 (2017)	11	10	4
16 (2018)	8	14	2
17 (2019)	8	5	1
18 (2019)		6	4
19 (2020)	8	7	
20 (2020)	5	4	1
21–22 (2021)	7	12	2
Укупан број чланака	237	201	43
Процент	49,3%	41,8%	8,9%

Табела број 2

Заступљеност тема по територијалном принципу

¹⁵ Територијална надлежност се простире на територију Града Ниша (пет општина) и на општине Алексинац, Сокобања, Сврљиг, Дољевац, Ражањ, Гацин Хан и Меровина.

Анализом изнетих података увиђа се да преовладавају локалне теме, што је и очекивано.

Година 2019. је у многим аспектима преломна у развоју часописа. По први пут *Пешчаник* је штампан у два броја у једној календарској години. Таква одлука је донета због жеље да се бројеви тематски поделе – у једном су теме из историографије, архивистике и сродних наука, а у другом радови из историје права. Са штампањем два броја у истој години наставило се и у 2020, а већ следеће године (2021), коју је обележила пандемије вируса Ковид-19, штампан је двоброј 21-22 и тиме се престало са штампањем два броја у истој години.

Ради веће видљивости, а у складу са потребама савременог друштва, на сајту Историјског архива Ниш отпочело је постављање свих бројева *Пешчаника* како би били доступни широј читалачкој публици. Израђено је и ново „Упутство за ауторе“ које је врло детаљно и корисно. Урађени су „благи“ редизајн корица и импресума, нови „Рецензентски лист“ и учињен је велики напор приликом рецензирања радова. Само за последњи број *Пешчаника* радове је рецензирало 20 доктора наука из различитих научних области.

Оно што је потребно још урадити јесте имплементација система за онлајн уређивање и публиковање часописа јер ће то квалитативно утицати на читав процес настајања нових бројева *Пешчаника*. Основни циљеви онлајн уређивања су унапређење квалитета и регуларности рецензентског поступка, заштита од објављивања плагираних радова, побољшање опремљености радова и побољшање квалитета и утицајности часописа. Још је потребно аплицирати код Матичног научног одбора за историју, археологију и етнологију за добијање више категорије часописа пошто су испуњени сви тражени предуслови.

ЗАКЉУЧАК

Два су циља исказана у првом броју *Пешчаника*. Први је да часопис „битно допринесе дефинисању културног и научног идентитета града Ниша“, а други је представљање „блага“ Нишког архива. Реализација првог циља огледа се у темама које афирмише часопис *Пешчаник*, а који су везани за Ниш и околину. Многи важни догађаји и људи који су били недовољно познати или заборављени у срединама у којима су поникли, захваљујући *Пешчанику* поново су постали актуелни. Други циљ је само „начет“ и можемо рећи још увек неостварен јер је архивска грађа Историјског архива Ниш још увек недовољно истражена.

Анализом радова заступљених у часопису може се закључити да су теме из историографије равномерно и стално присутне, док радови из архивистике нису. То је нешто на чему би требало интензивно радити и побољшати.

Избалансиран однос у заступљености између локалних и националних теме је нешто што је позитивно и што би и у будућности требало подржавати.

Данас је *Пешчаник* све препознатљивији у научним и стручним круговима на националном нивоу. Са узрастањем и развојем часописа расле су и жеље и тежње уредништва да он постане још квалитетнији научно-стручни часопис са циљем

афирмације Нишког архива као националног седишта културно-просветног рада. Историјски архив Ниш кроз свој културно-пропагандни и просветни рад, а часопис *Пешчаник* представља део тих активности, настоји да буде препознатљив на националном нивоу.

Стални раст и развој, као и постављање нових виших циљева, биће и у будућности изазов за уредништво *Пешчаника*.

РЕЗИМЕ

Установе културе у Нишу, иако имају вишедеценијско издавачко искуство, не могу се похвалити великим бројем часописа. *Пешчаник*, часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке чији је издавач Историјски архив Ниш, једини је научни часопис који се штампа у Нишу, а чији издавач није научна институција већ институција културе. Први број *Пешчаника* објављен је 2003. године, а закључно са 2022. и бројем 21-22 у њему је 188 аутора објавило 481 чланак из историографије, архивистике, права, културе, образовања, књижевности, уметности, економије и спорта.

Приликом израде часописа поштује се научни апарат. Радови се објављују на српском и страним језицима и сваки рад је категорисан и дефинисан као научни или стручни. *Пешчаник* на Листи категорисаних научних часописа за 2021. годину, коју издаје Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, има статус националног часописа категорије М53. Од преко 20 часописа које издају архиви у Србији, *Пешчаник* улази у узак круг научних часописа.

Најзаступљенији су радови из историографије (37,6%) и архивистике (22%), а затим следе право (19,7%), култура (13,7%) и прикази (3,9%). Најмање су заступљени радови у вези са спортом и економијом (2,9%).

Оно што је потребно урадити да би *Пешчаник* био још бољи јесте имплементација система за онлајн уређивање и публикавање часописа и аплицирање код Матичног научног одбора за историју, археологију и етнологију за добијање више категорије.

Данас је *Пешчаник* све препознатљивији у научним и стручним круговима на националном нивоу. Са узрастањем и развојем часописа расту и жеље и тежње уредништва да *Пешчаник* постане још квалитетнији научно-стручни часопис.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА**Необјављени извори**

- Историјски архив Ниш, Историјски архив Ниш, Ниш (1948–)

Штампа

- *Народне новине*, 2004, година LX, број 12576

Литература

- Живковић, Зоран и Чупић, Марија. *Нишка периодика*, Ниш 2011.
- Јовановић, Милорад и Цветковић, Слободанка. *Периодичне публикације архивских установа у Србији*, Архивска грађа у теорији и пракси, Зборник радова 4, Београд 2020.
- Мирчетић, Драгољуб Ж. *Педесет година Историјског архива Ниш*, Ниш 2002.

Нестандардни извори/литература

- *Lista časopisa za društvene nauke u 2006. godini*, <https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2021/10/Kategorizacija-casopisa-2006.pdf>
- *Листа категорисаних научних часописа за 2019. годину*, <https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2021/10/Kategorizacija-naucnih-casopisa-2019.pdf>
- *Листа категорисаних научних часописа за 2020. годину*, <https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2021/10/Kategorizacija-naucnih-casopisa-2020-2712021.pdf>
- *Листа категорисаних научних часописа за 2021. годину*, <https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2022/01/Lista-naucnih-casopisa-domacih-izdavaca-za-2021-25012022.pdf>
- *Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа*, https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2021/10/Pravilnik-o-kategorizaciji-i-rangiranju-naucnih-casopisa-159_2020-115-1.pdf

Nikola ARSIĆ

JOURNAL „PEŠČANIK“ - FROM LOCAL TO NATIONAL -

Summary

The institutions of culture in Niš, even though they are experienced in publishing, do not publish a lot of journals. „Peščanik“ (*The Hourglass*), a journal for historiography, arhivistics, and humanities which is published by the Historical Archives Niš, is the only scientific magazine that is being published in Niš and which publisher is not a scientific institution but the institution of culture. The first issue of „Peščanik“ was published in 2003, and until 2022 and issue number 21-22, 188 authors published 481 articles in historiography, archivistics, law, culture, education, literature, art, economy, and sport.

A critical apparatus is always present in the journal. The works are published in Serbian language and other languages and each article is categorized as academic or professional. On the List of Categorized Scientific Journals for the year 2021 and which is published by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia, „Peščanik“ has a status of a national journal of category M53. Out of over 20 journals that are published by the archives in Serbia, „Peščanik“ belongs to a very tight circle of academic journals.

Articles in historiography (37,6%) and archivistics (22%) are mostly present in the journal, then the articles in law (19,7%), culture (13,7%), and reviews (3,9%). Articles concerning sport and economy (2,9%) are the least present.

What we need to do next in order to make „Peščanik“ better is to implement system for online editing and publishing and to apply at the scientific committee for history, archaeology, and ethnology to receive higher ranking.

Today, „Peščanik“ is more visible in scientific and professional circles at a national level. With the development of the journal, the editorial board wishes for „Peščanik“ to become even more quality scientific and professional journal.